

Utajená kniha Igora Zhoře

Na začátku letošního března by se dožil osmdesátí let brněnský výtvarný kritik, historik umění a mimořádně oblíbený pedagog, prof. dr. Igor Zhoř, CSc., profesor dějin umění a teorie vyučování na katedře výtvarné výchovy Pedagogické fakulty MU. Na sklonku života přešel Igor Zhoř z univerzity na Vysoké učení technické a byl zvolen děkanem jeho nejmladší součásti, Fakulty výtvarných umění. Ještě nedlouho před svou náhlou smrtí uveřejnil v našem časopisu (v ročníku 1997) polemický příspěvek do diskuse o současném umění a medailon jednoho ze svých učitelů, docenta Františka Kubišty. Igor Zhoř zemřel 22. listopadu 1997 ve věku nedožitých třiašedesátí let (nar. 9. března 1925 v Brně). Nekrolog přinesla revue *Universitas* v č. 1/1998, o Zhořově knize *Proměny soudobého výtvarného umění* jsme psali v č. 1/1994. Poslední velkou prací Igora Zhoře byla monografie o díle sochaře Vladimíra Preclíka, na níž pracoval od poloviny osmdesátých let. Bibliografie Zhořových prací do roku 1995 vznikla jako diplomová práce na katedře české literatury Pedagogické fakulty MU.

V šedesátých letech byl Zhoř na Pedagogické fakultě jednou z vůdčích osobností reformních snah (mj. patřil k zakladatelům Klubu mladších vědeckých pracovníků, který byl trnem v oku fakultním stalinstům), a byl proto mezi prvními na řadě, když tzv. „pravicoví oportunisté“ museli po nástupu normalizace opustit svá učitelská místa. Zbytek nákladu Zhořovy knihy *Historie výtvarných škol v Brně*, vydané ve Spisech PdF, dali normalizátoři odvézt do sběrný starého papíru ve Šlapanicích. Protože Zhoř nebyl zdrav, vyhnula se mu nutnost zvolit si manuální zaměstnání. Díky pomoci přátel se pak uplatnil jako napůl tajný spolupracovník podniku Brněnské výstavy a veletrhy, pro něž připravil obsáhlý podnikový manuál, návrhy na kalendáře a texty propagačních tiskovin. V osmdesátých letech se Zhoř postupně vracel do povědomí kulturní veřejnosti ja-

ko vedoucí kurzů amatérských výtvarníků, autor textů v katalogích výstav a posléze i příspěvků v časopisu *Ateliér*.

V době, kdy nesměl publikovat, vydal Igor Zhoř pod jménem svého přítele a fakultního kolegy, akademického malíře Leonida Ochrymčuka, významnou populárně-naučnou knihu, zpřístupňující dětem ve věku zhruba 10 – 15 let poznatky o moderním umění. Knížka, kterou si s prospěchem přečtou i čtenáři dospělí, se jmenuje *Návštěva mezi obrazy* a má podtitul *Vyprávění o obrazech a umělcích a řada hravých etud pro obě oči* (Praha, Státní pedagogické nakladatelství 1973). Jako autor je v tiráži i na titulním listu uveden Leonid Ochrymčuk, ve skutečnosti ovšem knihu napsal Igor Zhoř. Fotografiemi ji doplnil Josef Tichý, obálku a grafickou úpravu navrhl další Zhořův přítel, dnes už rovněž nežijící malíř a grafik Jiří Hadlač.

Tím, že svou knížku adresoval dětem, navázal Zhoř na tvorbu svého otce, známého autora knížek pro mládež. Motivaci k vyprávění o obrazech poskytla autorovi fiktivní návštěva skupinky chlapců a dívek v bytě sběratele obrazů. Ten své mladé hosty postupně seznamuje s vybranými obrazy předních českých malířů Václava Václava, Antonína Procházky, Jana Zrzavého, Františka Tichého, Emila Filly, Josefa Čapka, Bohdana Laciny a Jiřího Johna, upozorňuje je na zajímavé momenty ze života těchto výtvarníků a jakoby mimochodem uvede mnoho dalších poznatků a zajímavostí. Poučí čtenáře o vzniku krajinomalby a nejužívanějších grafických technikách, stručně objasní, co je typ, alegorie a symbol, zmíní se o významu sběratelské činnosti a pomoci nákresu vysvětlí, jak správně a vkusně umístit obrazy na stěně. Novátorské jsou zejména Zhořovy etudy a úkoly, při jejichž řešení měly děti k dispozici vystříhávanky a nákresy připojené ke knize jako příloha. Děti si mohly vyzkoušet, zda si pamatují tvary a barvy použité na obrazech, o nichž se mluvilo, poznávaly autora obrazu ze zvětšeného detailu, posunováním motivu po schematickém náčrtu zkoušely uvažovat o kompozičních otázkách a mohly ve svých představách umístit do nakresleného rámu obraz, který se jim líbí. Knihu doplnily vy-

brané verše českých básníků věnované malířům a stručné medailony umělců.

Tak zajímavou naučnou dětskou knížku o umění nenapsal před Zhořem ani po něm u nás nikdo. *Návštěva mezi obrazy* vyšla před dvaatřiceti lety na mizerném papíře a také kvalita a barevná věrnost reprodukcí

zařazených do knihy byla nevalná. Nakladatelství, které by se rozhodlo uvést na náš trh nové vydání této knihy, by se významně zasloužilo o výchovu budoucích návštěvníků galerií a výtvarných výstav.

J. RAMBOUSEK

Redakci Universitas došlo

Brünner Hefte zur Didaktik, Sprach- und Literaturwissenschaft (kolektiv autorů), ed. Pavel Váňa, Masarykova univerzita v Brně, Pedagogická fakulta, Brno 2004

VII. mezinárodní kolokvium o regionálních vědách. Sborník referátů. Masarykova univerzita v Brně, Ekonomicko-správní fakulta, katedra regionální ekonomie a správy. Pavlov, 23.–25. 6. 2004. Masarykova univerzita v Brně, 2004

Prix Gallica 2002. Masarykova univerzita v Brně, 2004

Rektořik Jaroslav, Šelešovský Jan a kolektiv, **Oblast územního rozvoje a koncepcí rozvoje. Zvláštní část vzdělávání vedoucích úředníků ÚSC – díl I.** Učební texty. Masarykova univerzita v Brně, Ekonomicko-správní fakulta. Masarykova univerzita v Brně, 2004

Rektořik Jaroslav, Šelešovský Jan a kolektiv, **Oblast finanční a kontrolní. Zvláštní část vzdělávání vedoucích úředníků ÚSC – díl II.** Učební texty. Masarykova univerzita v Brně, Ekonomicko-správní fakulta. Brno 2004

Rektořik Jaroslav, Šelešovský Jan a kolektiv, **Oblast rozvoje lidských zdrojů. Zvláštní část vzdělávání vedoucích úředníků ÚSC – díl III.** Učební texty. Masarykova univerzita v Brně, Ekonomicko-správní fakulta. Brno 2004

Rektořik Jaroslav, Šelešovský Jan a kolektiv, **Oblast technické infrastruktury a ŽP. Zvláštní část vzdělávání vedoucích úředníků ÚSC – díl IV.** Učební texty. Masarykova univerzita v Brně, Ekonomicko-správní fakulta. Brno 2004

Rektořik Jaroslav, Šelešovský Jan a kolektiv, **Oblast vnitřní správy a ochrany obyvatel. Zvláštní část vzdělávání vedoucích úředníků ÚSC – díl V.** Učební texty. Masarykova univerzita v Brně, Ekonomicko-správní fakulta. Brno 2004

Sirovátka Tomáš, ed. **Sociální exkluze a sociální inkluze menšin a marginalizovaných skupin.** Masarykova univerzita v Brně, Fakulta sociálních studií, Nakladatelství Georgetown. Masarykova univerzita v Brně, 2004

The Human Figure in (Post-) Modern Fantastic Literature and Film. Sabine Coelsch-Foisner (Milada Franková eds.), Masarykova univerzita v Brně, 2004

M. Larionov,
Modřír lučismus, 1912